

Lekcija 1

Želje i potrebe: Šta je meni važno?

Učenici uče da prave razliku između onog što žele i svojih osnovnih potreba

Vaspitno-obrazovni ciljevi	Učenici spoznaju da njihove individualne želje – stvari i ideje koje žele da se ostvare – jesu jednako važne kao i stvari koje su im potrebne za dostojanstven život.
Nastavni zadaci	Učenici biraju slike koje predstavljaju njihove želje i potrebe i o njima odlučuju.
Nastavni materijali	Konopac (za sušenje veša), štipaljke, sličice iz časopisa, materijal
Metodi	Grupni rad.

Popratne informacije

Ljudska prava imaju i etičku i pravnu vrijednost. Iako se smatraju nedjeljivima, jasno je da svaki pojedinac sam za sebe odlučuje šta je važno za njegov život. Važno je da se razumije, a posebno kad je riječ o adolescentima, da nijesu sve potrebe prepoznate kao ljudska prava u međunarodnim standardima ljudskih prava. Razlikovanje između želja i potreba, pritom poštujući način na koji ljudi cijene određena prava i potrebe drugih, i istovremeno prihvatajući važnost kohezivnog međunarodnog okvira ljudskih prava, jeste dugotrajni proces učenja. Iako se pravni aspekti ljudskih prava u ovoj lekciji ne spominju, nastavnici bi trebalo da budu svjesni da su pravno obavezujući dokumenti, koje su vlade potpisale i obavezale se sprovesti, utemeljeni na normativnom okviru Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. U Evropi temeljni pravni dokument o ljudskim pravima jeste Konvencija o zaštiti ljudskih prava i fundamentalnih sloboda (Evropska konvencija o ljudskim pravima).⁴

Opis lekcije

Učionica mora biti tako pripremljena da omogući nastavniku da učenike rasporedi u grupe od četiri do šest članova. Nastavnik bi trebalo da sve materijale potrebne za čas stavi na zaseban sto, sa kojeg bi učenici mogli uzimati ono što im je potrebno i vratiti ga na kraju časa. Osjećaj vlasništva jedan je od ključnih faktora u uspješnom obrazovanju za demokratiju i ljudska prava te učenici i nastavnici moraju shvatiti učionicu kao životni prostor o kojem brinu. Po zidovima učionice trebalo bi da bude istaknuto što je više moguće (na desetine, možda čak i na stotine) isječaka i slika iz časopisa.

Nastavnik poziva učenike da se svi smjeste ispred „zida sa slikama“ i podstiče ih na raspravu:

- Koja ste iskustva imali prilikom sakupljanja slika?
- Da li vas je nešto iznenadilo? Ako jeste, šta?

Poslije nekoliko minuta uvodnog razgovora, nastavnik daje dvojici učenika zadatak da rastegnu konopac za sušenje veša (dugačak otprilike 4 metra) i stave na njega 12 štipaljki. Nastavnik potom uzima dvije prethodno pripremljene kartice s riječima „ŽELJE“ i „POTREBE“. Nastavnik ih lijepi s lijeve i s desne strane štrika, te potom pita učenike šta misle koja bi slika trebalo da bude ispod „ŽELJA“, a koja ispod „POTREBA“. Nakon što svi o tome razmisle, nastavnik bira dva učenika da zalijepe svoje

⁴ ETS No. 5, otvorena za potpisivanje 5. novembra 1950 i stupila na snagu 3. septembra 1953.

predloge i da objasne zašto su tako odlučili. Poslije toga, nastavnik bi u raspravi s učenicima trebalo da pokuša da objasni razliku između želja i potreba, ali bi trebalo da ima na umu da on ne iznosi njihovu definiciju, već bolje da to uradi skupljajući i sistematizujući objašnjenja učenika.

Po grupama od četiri do šest članova učenicima se daje zadatak da odaberu 10 slika iz cijele kolekcije, pet iz kategorije „ŽELJA“ i pet iz kategorije „POTREBA“. Svaka grupa dobija zadatak da u pisanom obliku (bilo da nastavnik dijeli svakome štampane kopije radnih listova ili da piše zadatak na tablu).

Zadatak i prezentacija:

- Kao grupa, učenici bi trebalo da izaberu 10 slika iz cijele kolekcije. Pet slika mora iz kategorije „ŽELJA“, a pet iz kategorija „POTREBA“ (ako dvije ili više grupa žele istu sliku, probajte da nađete rješenje).
- Grupe bi trebalo da razgovaraju o svojim izborima i pokušaju da odgovore na sljedeća pitanja:
 - Zašto je to važno za moj život?
 - Šta bi značilo za mene kad to ne bih imao?
 - Šta kasnije u životu želim imati ili postići?
 - Šta to znači meni kao dječaku/djevojčici?
- Deset izabranih slika trebalo bi rasporediti prema važnosti i učenici bi trebalo da pokušaju objasniti zašto su ih izabrali u tom redoslijedu. Trebalo bi da nađu rješenje koje odgovara svim članovima grupe.
- Dva člana grupe trebalo bi da drže konopac, dok bi jedan član objašnjavao svaki izbor. Trebalo bi objasniti samo prvi i zadnji izbor. Na kraju, učenici bi trebalo da pokušaju da vlastitim riječima objasne razliku između želja i potreba. Mogu li pronaći „definiciju“ za oboje?

Konopac se objesi na zid ili bilo gdje u učionici, zajedno sa svim izabranim slikama.